

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. IV. An Ecclesia possit prohibere ta[m]quam simoniacum, quod recipiens aliquid spirituale, faciat donationem spontaneam; & an de facto prohibuerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

fore: in hoc autem nullum est vestigium simoniæ: ergo.

66. Dico secundo. Si quis dicat ea verba taliter, quod attentis circumstantiis, significet se daturum temporale pro spirituali, vt in casu initio articuli proposito, committit crimen simoniæ. Patet etiam hæc secunda conclusio ex dictis. Quia quamvis ea prolatio verborum nude sumpta non significet aliquod munus temporale tribuendum; ex circumstantiis, & communi modo loquendi inter eius modi Clericos vsitato, vere significat tribuendam esse compensationem temporalem. Constat autem ex supradictis in articulis antecedentibus, eum, qui promittit, se daturum ex gratitudine compensationem temporalem, facere novam obligationem, & novum pactum, vltra obligationem antidoralem; atque adeò committere simoniam.

67. Inquiritur secundo, an in casu huius secundæ conclusionis committatur simonia solum mentalis, contra quam non sunt impositæ pœnæ in iure Canonico; an vero etiam simonia conventionalis? Et dicendum est, in tali casu non dütaxat mentalem, sed etiã conventionalem, simoniã cõmitti pœnis iuris Canonici condemnandam. Probatur: Nam ea verba: *Ero tibi gratus*, ita inter illos sunt accepta, vt significent promissionem compensationis temporalis: ergo non est simonia dumtaxat ex intentione, sed etiam ex significatione verborum, & signis externis: sed hæc est simonia conventionalis: ergo.

CAPVT IV.

An Ecclesia possit prohibere tanquam simoniacum, quod recipiens aliquid spirituale, faciat donationem spontaneam; Et an de facto prohibuerit?

ARTICVLVS I.

Duæ priorores quæstiones discutuntur.

SVMMARIVM.

Explicatur vis difficultatis. num. 68.

Tres quæstiones continentur sub titulo. num. 49.

Ecclesia potest prohibere donationes gratuitas propter speciem mali. num. 70.

Probatio ex Diuo Paulo. num. 71.

Donationes pure liberales aliquando afferunt suspicionem simoniæ. num. & seqq.

Cum Ecclesia prohibet eas donationes, illæ sunt simoniacæ. num. 74.

Quomodo intelligatur, quod lex fundata in presumptione falsa non obligat? num. 76. & seqq.

Quomodo illi donationi conveniat definitio simoniæ? num. 77. & seqq.

Quomodo Ecclesia possit facere, quod sit simoniaca illa actio, quæ ex natura sua non est talis? num. 79. remissive.

68. **I**n initio capituli 3. diximus, quãta sit diversitas inter compensationem gratuitam, & donationem

nem gratuitam : hæc enim est spontanea, & pure liberalis, & non dat temporale pro spirituali; quamvis illud det præcedente datione rei spiritualis. Nā præpositio *Pro*, quæ denotat compensationem, vel commutationem, non cadit in illud, quod datur mere gratis. Et cum cap. præced tractaverimus de compensatione gratuita, dicemus modo de datione gratuita, & pure liberali.

69. Igitur sub titulo huius capituli continentur tres quæstiones. Prima: An Ecclesia possit prohibere donationem gratuitam, & pure liberalem, faciendam ei, qui dedit aliquid spirituale, aut spirituali annexum? Secunda: An casu, quo id prohiberet, violatio eius prohibitionis esset simoniaca? Tertia: An defacto Ecclesia ita prohibuerit?

70. Quod attinet ad primam quæstionem, dicendum est, posse Ecclesiam facere eam prohibitionem. Ita Pater Suarez, lib. 4. de simonia cap. 49, num. 5., & Pater Gibalinus de simonia quæst. 18. confectat 2. nu. 2. Probat. Ecclesia enim non solum potest prohibere actiones ex se pravas, sed etiam eas, quæ suo iudicio afferunt suspicionem, aut speciem mali: sed fieri potest, quod iudicio Ecclesiæ aliquæ donationes gratuita factæ ab illis, qui recipiunt spiritualia, habeant suspicionem, & speciem mali: ergo eas donationes gratuitas potest Ecclesia prohibere.

71. Maior per se patet, & probatur ex D. Paulo 1. Thesalon. cap. 5. ubi ait: *Ab omni specie mali abstinete.* Ea autem, à quibus censet D. Paulus abstinendum esse, potest Ecclesia præcipere fidelibus, ut abstineant. Confirmatur. Ecclesia enim potest præcipere, quidquid oportet ad vitam Christianam recte instituendam; sed ad vitam Christianam recte instituendam, oportet ab omni specie

mali abstinere, ut constat ex D. Paulo: ergo potest præcipere abstinentiam ab illis, quæ afferunt speciem mali.

72. Minor vero prioris sillogismi non minus constat: solent enim eiusmodi donationes, licet pure liberales, afferre suspicionem, & speciem simoniæ, quædo qui recipit spiritualia, dat pure liberaliter temporalia: ergo potest fieri, quod iudicio Ecclesiæ eiusmodi donationes pure liberales habeant speciem mali.

73. Confirmatur. Nam Ecclesia prohibuit permutationem unius beneficii cum alio factam auctoritate propria, quia licet in rigore loquendo non fiat permutatio temporalis cum spirituali (quamvis aliquo modo dici possit, tunc dari temporale pro spirituali, ut dixi in 3. part. Cris. Theol. disp. 68. cap. 3.) tamen quia ea actio affert speciem mali, quæ dedecet res spirituales, id prohibuit Ecclesia intuitu Religionis: ergo similiter intuitu Religionis potest Ecclesia prohibere eas donationes spontaneas, quæ præ se ferunt speciem mali, & consequenter indecentiam respectu rerum spiritualium.

74. Ad secundam quæstionem dicendum est, casu quo prohibeat Ecclesia intuitu Religionis donationes omnino gratis factas occasione actionis spiritualis, illas fore simoniacas. Ita Pater Suarez, ubi sup. ^{Suar.} Et ratio mihi videtur efficax. Et enim quando Ecclesia prohibet actionem intuitu Religionis, violatio eius prohibitionis est irreligiosa, & sacrilega; ut patet in prohibitione accipiendi Eucharistiam post summptionem cibi, vel potus: cuius violatio sacrilega est; cum ante prohibitionem talis susceptio Eucharistiæ nihil haberet sacrilegij: ergo prohibitio illius spontanæ donationis facta

Suar.
Gibal.

facta intuitu Religionis, esset saltem irreligiosa, & sacrilega. Deinde cum non fieret ea prohibitio utcumque intuitu Religionis, sed quia illa donatio, licet spontanea, haberet speciem mali, & commutationis temporalis pro spirituali, ita non esset irreligiosa utcumque, sed in eodem ordine, in quo est commutatio temporalis pro spirituali.

75. Dices primo. Lex, quæ fundatur in præsumptione, si præsumptio hic, & nunc est falsa, tunc non obligat: sed lex, quæ prohiberet donationem liberalem, propter speciem mali, sive propter præsumptionem pacti initi, sæpius contingere potest, quod nitatur in præsumptione falsa: ergo tunc non obligabit.

76. Respondeo distinguendo maiorem: [si ipsa præsumptio (sive vera sive falsa) censeatur indecens respectu rerum spiritualium, & ideo prohibeatur,] non obligat, nego; [si non censeatur afferre eam specialem indecentiam,] concedo. Et sic intelligenda est ea propositio, quæ communiter traditur à Doctoribus. Itaque quando præsumptio, sive vera, sive falsa, affert indecentiam, aut nocumentum, aut aliud grave inconveniens, & lex fertur propter vitandam eam indecentiam, aut nocumentum, &c., quod affert aliqua actio, etiam si præsumptio sit falsa, non cessat finis legis, atque adeò obligat ipsa lex.

77. Dices secundo. Illa actio non est simoniaca, cui non convenit definitio simoniæ: sed definitio simoniæ non convenit illi donationi liberali: ergo hæc non est simoniaca. Probatut minor. Nam definitio simoniæ ex S. Thoma initio huius dissertationis relata est *studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum.* Quæ verba, ut explicat idem S. Doc-

tor, comprehendunt omnem contractum non gratuitum: sed donatio liberalis, quamvis facta occasione doni spiritualis, non potest dici contractus non gratuitus; quia neque est contractus, neque est non gratuitus: ergo non convenit illi definitio simoniæ.

78. Respondeo, definitiones rerum moralium intelligendas esse in eo sensu, qui colligitur ex dispositionibus Ecclesiæ. Si ergo Ecclesia intuitu Religionis prohibeat, non solum contractus onerosos, sed eas actiones, quæ habent speciem, & suspicionem talium contractuum, quia talem suspicionem censet indecentem respectu rerum spiritualium, dicendum est, definitionem intelligi debere etiam de contractu existimato prohibito; ut tali. Et ita respondet P. Suarez supra relatus.

79. Dices tertio. Ecclesia non potest mutare naturas rerum: sed donatio pure liberalis ex natura sua non est simoniaca: ergo Ecclesia non potest mutare naturam illius, neque facere, quod talis donatio sit simoniaca.

Sed huic obiectioni satisfeci cap. 1. num.

7. & seqq.

S. Thom.

ARTICVLVS II.

An in aliquibus casibus prohiberit Ecclesia donationem pure liberalem, tamquam simoniacam.

SUMMARIVM.

Duplex sententia, & eius Authores. num. 80.

Prohibet Tridentinum donationem liberalem pro Sacramento Ordinis suscipiendo. num. 81.

Eam donationem prohibet tamquam simoniacam. num. 82.

Prohibet etiam, ne examinatores ad beneficium parochiale aliquid accipiant ab examinandis, declaratque non simoniacos eos, qui accipiunt. num. 83.

Prohibet id propter amovendam suspensionem avaritia. num. 84.

Alij textus iuris Canonici examinantur. num. 85.

Aliqua donationes aprobantur in iure, si fiant animo liberali. num. 86.

Cast. Pal. 80. **I**N hac quaestione Pater Castro Gibalin.

Palao, tom. 3. tract. de simonia punct. 5. num. 6., & P. Gibalinus de simon. quaest. 18. num. 2. asserunt, nullam donationem pure gratuitam prohiberi ab Ecclesia vt simoniacam, praesertim extra materiam beneficiorum. P. Suarez tom. 1. de Relig. lib. 4. de Simonia cap. 49. in materia ordinis inclinat magis in eam sententiam, quod donatio pure liberalis prohibeatur vt simoniaca ab Ecclesia; generaliter tamen docere videtur, aliquas eiusmodi donationes esse prohibitas, vt simoniacas, ex quibus aliquas ibidem explicat.

Suar.

81. Et hanc secundam sententiam censeo veram. Et primo quidem Tridentium sess. 21. c. 1. de reformat. Trident. quamcumque donationem, quantumvis mere liberalem, pro Sacramento Ordinis suscipiendo, prohibet intuitu Religionis, propter suspicionem avaritiae, sive contractus onerosi omnino indecentem tam sacris mysterijs. Quod prohibeat eas donationes omnino liberales, constat illis verbis: *Nihil pro Collatione quorumcumque Ordinum, etiam Clericalis tonsurae, nec pro litteris dimissorijs, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, etiam SPONTE OBLATVM, Episcopi, & alij Ordinum Collatores, aut eorum ministri quovis pretextu accipiant.* Vbi manifestum est, praecipere Concilium, ne Episcopi, aut ministri aliquid accipiant, etiam sponte, & liberaliter oblatum. Notarij vero in ijs tantum locis, in quibus non erget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissorijs, aut testimonialibus decimam tantum unius aurei partem accipere possint, dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex Notarij commodis aliquid emolumentum ex eisdem ordinum collationibus directe, vel indirecte provenire possit. Censet autem Concilium, pro dignitate tam sacrorum mysteriorum, haec non ministrari omnino gratis, si aliquid recipiat Collator, vel Minister, etiam per gratiosam, & liberalem donationem. Et ideo subiungit: *Tunc enim gratis operam suam eos prestare omnino teneri decernit.* Et deinde reprobat contrariam consuetudinem.

82. Quod autem eam donationem, quantumvis liberalem, in ministracione ordinum, prohibeat Concilium tamquam simoniacam, constat primo ex proaemio, vbi dicitur:

Quo

Quoniam ab Ecclesiastico Ordine omnis avaritiæ suspicio abesse debet. Vbi notabis primo, suspensionem avaritiæ esse suspensionem contractus onerosi, in quo detur temporale pro spirituali. Notabis secundo, non solum esse indecentem, & irreverentem Sacris Ordinibus, ipsum contractum onerosum, in quo detur temporale pro ordine suscipiendo, sed etiam censerî à Concilio irreverentem, & indecentem Sacris Ordinibus suspensionem contractus onerosi. Motivum autem prohibendi actionem propter suspensionem contractus onerosi dandi temporale pro spirituali, esse eiusdem rationis, ac motivum prohibendi actionem propter verum contractum onerosum dandi temporale. pro spirituali; atque adeo utrumque est motivum prohibendi actionem tamquam simoniacam. Et ideo subdit Concilium: *Contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines etiam immemorabiles quorumcumque locorum, que potius abusus, & corruptela, SIMONIAE pravitati faventes, muncipari possunt, penitus cassando, & interdicendo. Et qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra Divinam ultionem, penas à iure infictas ipso facto incurrant.* Scio, Authores magni nominis non agnoscere simoniam in hac prohibitione, sed vel iniustitiam, vel inobedientiam, vel avaritiam, præcipue quo ad pœnas incurrendas. Censeo tamè vim inferri verbis Concilij, si aliter intelligantur.

83. Secundo Concilium Tridentinum sess. 24. de Reform. cap. 18. præscribit formam examinis faciendi oppositorum aspirantium ad beneficium Parochiale, præcipitq; ne Examinatores accipiant quidquam ab examinandis ante, aut post examen: declaratque aliter facientes esse simoniacos; sic enim ait: *Ca-*

veantque, ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec ante, nec post accipiant. Alioquin SIMONIAE vitium tam ipsi, quam alij dantes incurrant: à qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficijs, que quomodocumque antea obtinebant; & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Vbi aperte constat, loqui Concilium de donatione gratuita, & pure liberali; cum præcipat, *ne quidquam prorsus accipiant, sive ante, sive post examen.* Et non dicit, *pro examine*, sed *ne accipiant occasione huius examinis.*

84. Ratio autem, propter quam ea donatio, & acceptio sint simoniacæ, est, quam supra tradidimus. Censet enim Concilium, suspensionem avaritiæ, sive contractus onerosi, dandi spirituale pro temporali, esse indecoram, & irreverentem examinationi ordinatæ ad beneficium Parochiale, & ut talem illam prohibet. Quæ ratio est eiusdem ordinis, ac illa, propter quam prohibet Ecclesia contractus onerosos circa beneficia Ecclesiastica, ut iam diximus.

85. Alios textus ex Sacris canonibus afferunt aliqui, in quibus prohiberi videntur donationes pure liberales, & in quibus datur temporale, sed non pro spirituali. Afferuntur cap. 1. de simonia. Sed hoc expresse loquitur de venditione. Item cap. *Emendari.* i. quæst. 1. ubi præcipitur, *ne qui baptizantur, nummos in conchâ mittant: ne sacerdos, quod gratis accepit, pretio distrahere videatur.* Vbi videtur prohiberi ea liberalis donatio nummorum; non enim dicit, *ne pretio distrahat, sed ne pretio distrahere videatur.* Et ex Glossa constat, quoad hoc esse varietatem opinionum: Nam verb. *Non mittant.* Sic ait: *Exaudi hoc de nummis exactis: nam sponte oblatos accipere possum.* Hæc dicit Glossa pro opinione de tuen-

tuenda donatione liberali Pro opposita opinione subiungit: *Alij dicunt, hoc vitandum propter speciem mali.* Et paulo post: *Hic argue, opus per se laudabile, ratione temporis reprobatur: & ne malignandi occasionem inducat. Licet enim nummos in concham mittere, opus pietatis sit, tempore tamen suscipendi baptismi, simoniae suspicionem inducit.*

86. Alij sunt textus, qui afferri solent pro interdictione donationum liberalium in occasionibus, in quibus datur spirituale, quæ videri possunt apud P. Suarez citatum. Certum quoque est, approbati in iure canonico donationes aliquas, si fiant animo pure liberali. Talis est ea, quæ ponitur in cap. *Tua nos.* de qua dixi supra cap. 2., & continetur illis verbis: *Si vero pure, ac sine pacto, vel conditione qualibet offerat rogans humiliter, ut in Canonicum admittatur, & bona sua retinere liceat pro Præbenda, & Clerici eiusdem Ecclesie pure consentiant: huiusmodi receptio fieri poterit, absque scrupulo simoniacæ pravitatis.*

CAPVT V.

An sit simonia dare spirituale propter adquirendum temporale tamquam propter finem?

ARTICVLVS I.

An possit quis dare, aut accipere Præbendam propter finem intrinsecum temporalem?

SUMMARIUM.

Finis alius intrinsecus, alius extrinsecus. num. 88.

Explicatur finis intrinsecus intra hanc materiam. num. 89.

Potest dari, & accipi Beneficium absque labe simoniae propter finem intrinsecum sustentationis temporalis. num. 90.

Licitum est dare Beneficium Clerico propter finem contentam in ipso Beneficio. num. 91 & seqq.

Cum datur Beneficium Clerico ob finem sustentationis, non datur spirituale pro temporali. num. 93.

Cum datur Beneficium propter finem sustentationis, datur omnino liberaliter. num. 94.

Distinguendus est finis intrinsecus spiritualis, & temporalitatis in Præbenda. Et quis sit finis principalior, & minus principalis. num. 95.

Cum diximus, esse simoniam dare spirituale propter motum temporale, id non intelligitur de fine intrinseco explicato. num. 96.

Solum Præbenda, aut Beneficium respicit sustentationem vitæ tamquam finem intrinsecum. num. 97.